Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Viite

HE 134/2016 vp hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

ELY-keskusten ja TE-toimistojen resurssit (PI 32)

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa ELY-keskusten ja TE-toimistojen resursseista vuodelle 2017. Keski-Suomen ELY-keskus haluaa tuoda esille kaikkien vastuualueiden resurssitilanteen.

Keski-Suomen ELY-keskuksen resurssit ovat vähentyneet jo usean vuoden ajan kaikilla vastuualueilla toimintamenojen vähentymisen vuoksi. Lisäksi vuoden 2015 yt-neuvottelut ja eläköitymiset vähensivät henkilöstöä 23 henkilöllä, mikä on vaikuttanut olennaisesti tehtävien hoitoon. Alustavien laskelmien mukaan vuoden 2017 toimintamenokehys ei näyttäisi mahdollistavan korvausrekrytointeja, vaikka alustavasti oli suunniteltu kahden uuden henkilön palkkaaminen.

On arvioitu, että vuosina 2016-2019 eläkkeelle jää tai saavuttaa 64 vuoden iän 29 henkilöä. Tämä johtaa, varsinkin yhden henkilön hoitamissa erikoistehtävissä, osaamisen katoamiseen tai ohentumiseen organisaatiossa. Henkilöstön työssäjaksamista ja työmotivaatiota haittaa jatkuva tehtävien uudelleen järjestely. Ohenevia resursseja ei pystytä kaikilta osin korvaamaan vielä sähköisillä järjestelmillä, mikä aiheuttaa viivettä asiakaspalvelussa ja päätöksenteossa.

Henkilöstön vähentyminen ja sen riittävyys tulee näkymään myös aluehallintouudistuksessa jaettaessa tehtäviä 18 maakunnalle. ELY-keskuksissa on jo nyt keskitetty tehtäviä henkilöresurssien vähyyden vuoksi esim. rakennerahastoasioiden, kalatalouden ja tienpidon sekä liikenteen hankinta-asioiden osalta.

Keski-Suomessa liikennevastuualueella henkilöstömitoitus on minimissään tehtävien laajuuteen nähden. Tehtävät ovat laajentuneet keskittämisten vuoksi, mutta resurssit eivät ole kehittyneet tehtävien mukaisesti. Eläköityminen on lähitulevaisuudessa runsasta ja vuoteen 2019 mennessä poistuu paljon kriittistä tienpidon ja liikenteen yleis- ja erikoisosaamista. Tehtäviä jaetaan asiantuntijoiden kesken, mikä on johtanut tehtävänkuvien sirpaloitumiseen ja osaamisen keskittymiseen muutamille henkilöille. Tehtävänkuvat muuttuvat usein ja osaamisen pitkäjänteinen kehittyminen vaarantuu ja lisää riskejä tehtävien hoitamisessa. ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmien kokonaisymmärtämistä edellyttävä laajapohjainen osaaminen on häviämässä tehtävänkuvien sirpaloitumisen vuoksi ja riskit kasvavat päätöksenteossa.

Liikennevastuualueella työkuormaa on kevennetty konsulttipalveluilla. Konsultin ohjaaminen halutun lopputuloksen saamiseksi edellyttää usein virkamiesohjausta ja virkavastuuta ei voida siirtää konsulttien vastuulle. Konsulttien käyttäminen ei kaikissa

tilanteissa kevennä asiantuntijan työkuormaa, mutta riskien hallinnan, ajanhallinnan ja projektinhallinnan näkökulmasta heidän käyttö on välttämätöntä.

Ympäristövastuualueen tehtäviä siirtyy uuteen maakuntaan ja uuteen aluehallintovirastoon. Myös ympäristövastuualueen tehtävien henkilöresurssit ovat viime vuosina vähentyneet merkittävästi eläköitymisen vuoksi, mikä on näkynyt valvonta ja valmistelutehtävissä. Vaikka viime vuosina on siirrytty valtion itse toteuttamista hankkeissa avustuksiin, ei se ole mahdollistanut uusien asiantuntijoiden palkkausta säästötavoitteiden vuoksi. Henkilöstön ikärakenteen vuoksi ympäristövastuualueen henkilöstöä eläköityy heti maakuntauudistuksen ensimmäisenä toimintavuotena 2019. Resurssisuunnittelussa tulisi siis huomioida, että maakuntaan siirtyvien ympäristötehtävien hoitamiseen on riittävästi henkilöstöä.

TEM-hallinnonalan tehtävät

Maatalouteen liittyviä valvontatehtäviä hoidetaan pääsääntöisesti kausityöntekijöillä, joilla tasoitetaan vakinaisen henkilöstön työmäärää. Myös näissä tehtävissä henkilöiden vaihtuminen ja uudelleen perehdyttäminen aiheuttaa vuosittain ylimääräistä työtä ja töiden järjestelyä. Sähköisten järjestelmien kehittyminen ja toimintavarmuuden parantuminen tulevat jatkossa helpottamaan tehtävien hoitoa, mutta nyt ne eivät vielä ole sitä tehneet.

Maahanmuuttoon liittyvien resurssien turvaaminen ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa on täysin välttämätöntä tulevina vuosina. Turvapaikanhakijoiden turvapaikkapäätösten saaminen ja sitä kautta kuntiin sijoittuminen on kestänyt odotettua paljon kauemmin. Heistä maksettavien erityiskustannusten korvaus kunnille sekä kotoutumiseen liittyvät toimenpiteet pääsevät kunnolla liikkeelle vasta vuoden 2017 puolella. Jos ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa ei ole riittävästi henkilöstöresursseja tämän asian hoitamiseen, sekä kunnille että maahanmuuttajille tulee kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Keski-Suomen ELY-keskus hoitaa rakennerahastotehtäviä keskitetysti Länsi-Suomen alueella. Rakennerahastotehtävien keskittämisen purku tulisi tehdä vasta EU-ohjelmakausien vaihtuessa vuonna 2021. Muutoksen tekeminen kesken ohjelmakautta aiheuttaa lisätyötä ja viivästymistä asiakaspalvelussa mm. maksatuksissa. Vuoden 2017 toimintamenojen vähentyminen tarkoittaa rakennerahastotehtävien hoitoa suunniteltua pienemmällä henkilöstömäärällä.

Keski-Suomen TE-toimiston asiakaspalveluresurssit ovat vähäiset asiakasmäärään nähden, minkä vuoksi yhden työnhakijan palveluun käytettävä aika on hyvin vähäinen tarpeeseen nähden. Työnhakijoiden haastatteluvälin lyhentäminen (3 kk) tulee vähentämään muiden asiakaspalvelutehtävien hoitoon jäävää aikaa merkittävästi. Tehtävämäärän lisääntyminen tulee korostumaan Keski-Suomen ja Pirkanmaan TE-toimistoissa, jotka ovat erilaisten selvitysten mukaan jo nyt muita kuormittuneempia TE-toimistoja.

TE-palveluiden osalta siirtyminen järjestäjä-tuottajamalliin herättää kysymyksen pystytäänkö kaikkia asiakkaita koko maakunnan alueella palvelemaan tasavertaisesti joko henkilökohtaisten kontaktien kautta tai muutoin. TE-palveluihin käytettävän rahoituksen vähentyminen asettaa uusia haasteita oman tuotannon palveluiden ylläpitämiseen niillä alueilla, joille ei löydy palveluntarjoajia.

Kokonaisuutena katsottuna Keski-Suomen ELY-keskus ei pysty toteuttamaan suunniteltuja uusrekrytointeja vuosina 2017-2019 nyt tiedossa olevien toimintamenokehys-

ten puitteissa. ELY-keskuksen resurssit vähenevät merkittävästi vuoteen 2019 mennessä kaikilla vastuualueilla. Varmuudella ei voida sanoa riittääkö kaikkiin uuteen maakuntahallintoon siirtyviin tehtäviin osaajia, koska eläköitymisten lisäksi henkilöstöä siirtyy yksityisille palveluntuottajille ja muille työantajille.

Ylijohtaja *Pasi Patrikainen*

Strategiapäällikkö *Eija Heinonen*

JAKELU Uspa

TIEDOKSI Vastuualuejohtajat KES ELY-keskus